

+ Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, awgust 1988

8. čisło · ISSN 0032-4132 · Lětnik 38

Bože słowo za nas

Hdyž je mój duch w tyšnosći, znaješ ty moju šćežku. (Psalm 142,4)

Kaž skoro ženje njejsu sej tež pola tutoho hrona přeložowarjo, kiž znaja hebrejsku prarěč Stareho zakonja a psalmow lěpje hač jednory farar, přezjedni, kak maja tute hrono přeložić w jeho takrjec hłownym słowje, mjenujcy w tym, što so z duchom modlerja stawa.

Modler woła so k Bohu, zo je we wulkej nuzy, zo je přescěhany, zo je jeho duch w nuzy, ale w čim wobsteji tuta nuza? Němski „oficialny“ tekst hrona praji: „Hdyž je mój duch w straše, staraš so ty wo mnje.“ Druhi němski přeložk praji to wo wjele wotřišo, wón mjenujcy praji, zo je duch modlerja zadwělowany. Serbski katolski psalmist praji tež jara rjenje: „Hdyž mój duch we mni wustawa, ty mój puć znaješ.“

Tyšnosť, strach, zadwělowanje, wustawanje, wšo to móže nas w našim duchu potrjechić, a zawěsće smy wšitcy hižo w tajkich situacijach byli. Dwoje ma so tu wobmyslić: Hdy móžemy jako křesćenjo sprawnje wo tajkej situaciji před Bohom rěčeć a kajki wupuć pyta křesćan z tajkeje nuzy?

Mnozy, wosebje starši, su za čas žiwjenja zhubili skoro wšo swoje swójtstwo, w dwacetich lětach, za čas inflacije, kónc wojny, znajmjeńša wšo, štož běchu sej nalutowali. A zawěsće běchu potom tyšni, mējachu strach wo přichod a běchu snadź zadwělowanju bliscy. Ale móžeja sprawnje tomu, kiž wo sebi praji, zo nima ani městna, hdžež by móhli swoju hłowu k spanju położyć (Mat. 8,20), našemu Knjezej Jězusej Chrystusej, skorzić, zo je jich duch w tyšnosći, dokelž su zhubili někajke materielne zawěsćenje swójeho byća?

Myslu sej, zo ma tyšnosť, kotruž směmy swojemu Knjezej skorzić, być scěwk žiwjenja po wěrje, być scěwk wuznawanja wěry. Ale wězo móže tež chorosć, tež njepóznata duchowna abo dušina chorosć, wjesć do tyšnosće a

To před lětdžesatkami hišće husto widžachmy. foto: A. Wirth

stracha, haj, samo do zadwělowanja. A tu so potom pokazuje, kak so wěry křesćan modli, hdže pyta wupuć, haj, puć z tuteje tyšnosće:

Wón njetrjeba tajki puć w tajkej situaciji poprawom pytać, wón jón znaje, haj, jeho modlitwa je wuznawanje:

„Ty, Knježe, znaješ moju šćežku!“

To je wažna wučba, kotruž nam psalmist tu podawa: W nuzy njetrjebam hakle prosyć, prawy křesćan nje pyta hakle potom puć, ale wón wuznawa swoju dowěru do swójeho Knjeza: Ty znaješ stajnje za mnje prawu šćežku, tež potom, hdyž myslu ja, zo je to zahuba za mnje.

W našim hronu z psalma je tak, zo so modlacy direktnje a jara wótře k Bohu woła ze swójim wuznawanjom, a to z dobom zběha jeho dowěru. Tak budže tež pola nas, hdyž so w nuzy ke Knjezej wołamy:

Ze zadwělowanja wjedže nas tajke wołanje do dowěry, a dowěra je jara wažna za duchownu strowotu čłowjeka!

Cyril Pjeh

namakamy: wisateho jandžela ze šku w rukomaj, kotryž so při křiciznach dele pušći, a škla so za wodu wužiwa. Zhonichmy tež, zo strach hrozy, zo dyrbi so cyła wjes a z tym tež jich rjany Boži dom wuhloweje produkcije dla zhubić. Njeje hišće cyle wujednane, ale je móžno, zo w běhu časa Klětno wjac njebudže.

Někotři serbscy wosadni přeprašenje scěhowachu a so na serbskej Božej službě wobdžělichu. Předowaše serbski sup. knjez farar Albert, a to wo hronu „My, wěmy, zo tym, kiž Boha lubuja, wšitke wěcy k lěpšemu služa“ (z lista na Romskich, 8, 28). To je wěro, a to nas tróštjuje. Wšě wěcy, kiž za-

počinamy w mjenje Boha, budžeja nam k lěpšemu služić, byrnjež to zdžela nablaku njenazhonimy. Po Božej službě džěše jězba dale do Petershaina. Małka wjeska a hišće mjeńša cyrkwička, ale jara rjana. Knjeni Lichterfeldowa, mandželska fararja n. w., nas z hnujacymi słowami witaše a nam zajimawe wěcy wo tutej cyrkwičke powědaše. Zwotprédka je była mała kapałka, a druhi džěl so pozdžišo přitwari. Nimoměry rjany je 500lětny woltar. Cyle z drjewa je wuhotowany a w rjanych barbach, kaž wšitko w tutej cyrkwičke. K rozžohnowanju nam hišće něšto na pišcelach zahra.

Dale džěše jězba na wobjed do hosćenca blisko Niskeje. Tam nas derje pohosćichu, a nasyceni jědžechmy dale, nutř do města Niskeje a to k Bratrowskej wosadze. Knjeni fararka Gillowa nas wočakowaše a wjedžeše nas do wulkeje jasneje žurle, kajkuž ju tež znajemy z Ochranowa. Tam so zesydachmy, a wona nam wo tym powědaše, kak su so před 250 lětami tu bratrowske wosady založili. Runje kaž w Ochranowje su bratřa z Čěskeje tu so móhli zasydlić. Su sebi wokoło naměsta čežki natwarili a sydlišću mjeno Niska dali. Bratrowskej wosadze sluša hišće chorownja z mjenom „Emmaus“. Dokelž je so přez wojnu 1945 tójšto zničilo, su jenož hišće někotre z tutech starych twarjenjow zdžeržane. My so z Niskej rozžohnowachmy a wobhladachmy sebi w Hórkach staru wobornu cyrkej z wysokej murju. Je služila w starodawnych časach wjesnjanam za chowanku a strazu.

W hosćencu w Hórkach běše za nas kofejpiće přihotowane. Při tutej składnosći rozdžělichmy spěwne knižki a spěwachmy naše rjane serbske ludowe spěwy.

Po kofejowej přestawce wopytachmy hišće „Měrcinowy dwór“ w Rózborku.

Jězba ze serbskim busom 1988

Dokelž je meja najprijomniši měsac za wulěty, jědže tež lěta zaso serbski bus dnja 15. 5. do wokoliny Niskeje a Rózborka. Zetkachmy so wšitcy, kiž běchmy so za jězbu přizjewili, rano w 7 hodź. w Budyšinje. Jědžechmy při slóncnym wjedrje přez rjanu Božu stwórbu najprijedy do Klětno.

W Klětnjanskej cyrkwi cheychmy našu serbsku Božu službu wotměć. Wosadny farar nas wutrobnje witaše a nam wo stawiznach tuteje cyrkwe powědaše. Wona je rjana a ma něšto cyle wosebite, štož w druhich cyrkwach nje-

Farar a zdobom předsyda wjednistwa tuztoho domu knj. Leue nas wjedžeše po powitanju přez cyly dwór, a zhonichmy, zo maja 250 zbrašenych a 100 starych ludźi zaměstnjnych. „Měrcínowy dwór“ je před 90 lětami založeny a je so w běhu lět tajki wuwil, kajkiž dženasa je. Mějachmy po wopyće začić, zo so tam wobydlerjo derje čuja a zo su woni tam woprawdže derje zastaranj. Bóh dał, zo měli stajnje dosć pomocnikow.

Poslednja stacija našeje jězby bě Seifersdorf. W tutej 700lětněj cyrkwi dzeržeše knj. farar Wirth n. w. wječornu nutrnosć. Wón hišće raz rozpominaše tekst dupołdnišeho předowanja. Bóh dał, zo by tež tuta jězba nam wšitkim k lěpšemu služila. Smy wjele zazjimateho widźeli a slyšeli a jěli přez rjanu nalětnju Božu stwórbu.

Do nutrnosće powita nas kantorka a powědaše nam tež něšto wo stawiznach tuteje cyrkwy. Skónčny kěrluš přewodžeše wona na piščelach.

Džakowni za tutón rjany dzeń wróćichmy so do Budyšina. Zdaloka wita chu nas naše rjane Lužiske hory a wěža Bukečanskeje cyrkwy. Zo mózachmy to wšitko dožiwić, džakujemy so knj. Handrijeje Wirthej, kiž bě tež lětsa zaso wšitko derje přihotował. Wutrobny džak – a klětu zaso tak. „Zaplać Bóh“ tež našimaj předarjomaj. Wjeselimo so hižo na serbski bus 1989. H. B.

Přispomjeněčko

Mamy so druhemu bližić abo radšo distancu k njemu dzeržeć? Njewěm, kak byšće Wy na tole prašenje wotmoiwili. Snano něchtó na jězbu z awtom myśleše a kak nuzne při tym je, zo so k prjedy jědzacemu wozej prawy wotstawk dodžerži, dokelž móže hewak k njezbožu dońć. Hač pak to, štož za jězbu z awtom plaćić, tež za poměr mjez čłowjekami plaćić?

Tak je na přiklad mój susod přeco hinašeho mjenjenja hač ja. Zo njebychmoj so wadziłoj, jemu z puća du. A mój sobudželaćer so tak spodziwnje zadžerži. Z nim so njemóžu nihdže pokazac – radšo jemu z puća du. A džěci mojego přecela so tak drasća, zo so jim družu směja. Hdyž na dróze z nimi reču, sej tola kóždy mysl, zo přečiwo tutomu drascenju ničo nimam. To sebi njemóžu dowolic – radšo so jich zdaluju. A mój znaty je mje křiwdžil. Wězo wón wšudžom twjerdži, zo tomu tak bylo njeje a zo je wón to cyle hinak měnil – ale hač móžu jemu wěric? Snano bych z nim hišće wjele wušparanjow měł. Tak jemu radšo z puća du.

Njeh je při kladow dosć, kiž na to pokazuja, zo distancu jenož potom njedžeržimy, hdyž smy z wozom po puću; ale tež z druhimi čłowjekami njesmy runjewon přewusko zwjazani. Móžemy tež prajić: Husto je mjez nami a druhimi hrjebja. A hdyž móže so hrjebja, kiž nas wot drugeho džěli, při započatku hišće poměrnje lochko přeskočić, na při klad z dobrymi słowami abo gestu, tak so tola hrjebja z časom powjetši, hdyž njereagujemy. Chcu z tym prajić, zo nam dobre słowo čím čěšo padnje, čím wjace časa je zašlo. Tak so wotcuzbnimy wot druhich, a kónc toho wšeho je potom samotnosć. Njeznajeće tež tajkich, kiž nikoho nimaja, z kotrymiž bychu so móhli jonu rozmołwić?

Hdyž je Jezus nam při kazał swojeho blišeho lubowac, potom je z tym zawěsće tež tych měnil, kotrymž my z puća džemy. We wobrazu prajene to reka:

Za naše džěci

Listowa znamka

Tomaš a Oliver sedžeštaj w Tomašowej stwě a wuměništaj listowe znamki. Wjele znamkow hižo bě z jednoho albuma do tamneho přešlo. Jenož wo jednu znamku bě Tomaš Olivera podarmo prosył: třiróžkatu čerwjenu z běłym konjom. Dawno hižo chcyše ju Tomaš měć, ale Oliver bě stajnje prajił: „Ně, tu ženje njewotědam. To je moja naj-rjeńša.“ Wjele hižo bě Tomaš za tutu znamku poskičil. Podarmo. Oliver ju njewotěda.

Nadobo zawoła Oliver: „Dyrbju domoj. Je najwjetši čas!“ Oliver chwataše won na koridor so zwoblěkać. Jeho album wosta wotewrjeny na blidže ležo. Tomaš sej hišće raz rjanu třiróžkatu čerwjenu znamku z běłym konjom wobhlada. Cyle pomalu swoju ruku na nju položi, wusuny znamku z jeje rjady a tykny ju pod zawk na stólcu. „Ahoj“, zawoła Oliver, „hač do jutřišeho.“ Hrabny swój album a chwataše domoj.

Lědma bě Oliver durje začinił, wučahny Tomaš třiróžkatu znamku. Dołho sej ju wobhladowaše. Skónčnje běše jeho! Najrjeńše město měješe w albumje dostać, hnydom na prěnjej stronje! Tomaš ju tam tykny a ju znowa wobdžiwaše. W jeho albumje zdaše so jemu hišće rjeńša hač w Oliverowym.

Ale ně, tu tola njemóže wostać, jeho nadobo přejědže. Tu ju Oliver tola hnydom wuhlada! Znamka njesmě w album być! Tomaš ju wučahny a položi ju do tyzki do kamora.

Prichodny dzeń w šuli Tomaš strachoiwje na Olivera čakaše. Tola Oliver ničo wo znamce njepřaji. Njebě hišće pytnył, zo je přeč. „Chcemoj džensa popołdnju zaso znamki měnić?“ so Oliver wopraša. Tomaš wjiješe z hlówu: „Mi so njehča.“

„Tak pońdzemoj so kupac!“

Tola tež to so Tomašej njehčaše. Kupac drje by rady šol, ale nic z Oliverom.

„Nimam džensa chwile“, Tomaš praji a wostaji Olivera stej. Kóždy dzeń Oliver Tomašej namjetowaše, zo byštaj po

šuli něšto zhromadne činiłoj. Ženje pak Tomaš chwile njeměješe, raz dyrbješe doma džělać, raz k wowce jěć, potom zaso měješe četa narodniny... Ale Tomaš měješe chwile. Sedžeše po popołdnjach doma a jemu so wostudžeše. Rady by z Oliverom kupac šol, z kolešom jězdžil abo zaso znamki měnjał. Tola njehčaše z Oliverom hromadže być. Kóždy kroč, hdyž jeho wuhlada, bě Tomašej někak spódziwnje w žoldku. Njemóžeše hižo z nim wjesoly być, kaž bě to hewak.

Druhdy wza sej Tomaš tyzku z kamora a sej třiróžkatu znamku wobhlada. Tola znamka so jemu hižo prawje njelubješe.

Po něšto dnjach přińdže Oliver cyle rozhorjeny do šule: „Tomašo, moja znamka je přeč!“

„Kajka znamka?“ Tomaš so začerwjene.

„Wěš tola, moja třiróžkata z běłym konjom.“

„Sy ju snadž něhdže zhubil.“ Tomaš spyta měrny wostać.

„Kak da zhubil? Zawěsće je ju něchtó pokradnył.“

Tomašej wótre wutroba pukotaše. Bě zbožowny, zo zwóněk k hodzinje zawzoni.

Doma wučahny Tomaš tyzku z třiróžkatej znamku z kamora. Dołho na nju hladaše. Potom wza ju z tyzki a tykny sej ju do zaka. Wza swój album a džěše k Oliverej.

„Olivero, mam džensa chwile. Chcemoj znamki měnić?“

Lědma do bštaj so sydnyłoj, při durjach zazwoni a Oliver woteńdže ze jstwy. Spěšnje wučahny Tomaš třiróžkatu znamku z běłym konjom ze zaka, klakny so a suny ju pod kamor.

Prichodny dzeń w šuli Oliver hižo wotdaloka na Tomaša zawoła: „Moja třiróžkata znamka tu zaso je. Doma pod kamorom je ležala. Sym pak ja wjesoly, zo ju zaso mam!“

Hišće wjeselši hač Oliver pak bě Tomaš.
T. M.

Móžemy móst k druhemu twarić. To so stanje, hdyž ze słowom a znamjenjom pokazamy: Nohcemy zwadu, ale chcemy z druhim derje wuńć. Wězo je k tomu wjele scěrpnosće a dowěry trěbne a tež mjězsobne wodawanje. Je pak trjeba, so druhemu bližić, dokelž je Bóh nas k zhromadnosći stworił a chce, zo z druhim derje wuńdzemy. Kak su hewak poslednje sydow kaznjow zrozumić?
S. Albert

Naše nowiny a časopisy před 100 lětami

Z hole. Nowe běrny su nětko po Jakubje kóždemu najlěpša cyroba. Wšelako pak mamy so běrnow hladać. Přetož strowosći škódnje su běrny, kotrež so njerozwarja, tež wodžane, pancate, lěpjjate a tajke, kotrež we wodze a w poliwcje płowaju; njezrałe a do časa zrałe so z wjetša ani mjehke njezwa-

rja, mučnate njejsu a so čezko přetlaja. Wužitne je, zo běrny, prjedy hač so k wohnju přistaja, poldra abo dvě hodzinje w zymnej wodze mokaju. Potom so jim wozmje, wosebje pola tajkich, kotrež wurosceja a kotrychž běliza ručičišo mjehke zwarja, wótroś, kotruž maju trjebaj při sebi, kiž je jědojta...

Serbske Nowiny,
sobotu, 4. awgusta 1888

Serbske kemše w Janšojcach

Dnja 8. meje dožiwiwu ewangelscy Serbja z Janšojc a wokolinju po dolhim, dołhim času zaso delnjoserbske kemše. Lětdžesatki su zašli z časa, zo je so posledni raz w serbskej reči w Janšojскеj cyrkwi předowało. Po 2. swětowej wójnje znajmjeńša njeje ani jenički raz znaty. A što by tež delnjoserbske kemše móhli přewjesć: W lěće 1941 wot fašistow do Durinskeje wu-

hnaty farar Bogumił Śwjela, jako dósta w léce 1948 skónčnje dowolnosť, so do Łužicy wrócić, zemře na dompuću. A tehdy jenički delnjoserbski farar, kiž z tym zwosta, knj. Herbert Nowak, bu w léce 1946 přečiwo swojej woli do němских kónčin přesadženy, daloko přeč wot lubowaneje serbskeje domizny. Jeho wulke přeče, byč z fararjom w serbskej wosadže, so nihdy njeje spjelniło. Wón wopisuje tole w nastawku „Dolnoserbske wosady po drugej swětowej wojnje“ na přenjej stronje nowiny „Pomagaj Bog“, kotraž wuńdže skladnostnje serbskich kemšow w Janšojcach. (Tež tole zajimawa wěc: Poslednje delnjoserbske nabožinske nowiny „Gwězda“ su w léce 1914 zašli. Po nimale 74 lětach potajkim zaso łopjeno za ewangelskich Delnich Serbow, kotrez njech jeničke njewostanje.)

„Chwalony buži Bog, keňž pšosbu njezachyšijo, daniž swoju dobrosć wote mnjo njewotwobrošijo“ (Psalm 66,20) běše hrono, pod kotrymž so 120 kemšerjow w Janšojckim Božim domje zhromadži. Knjeni Nowakowa hraješe rjenje na piščelach, jako stupištať delnjoserbskaj duchownaj knjez farar na wotpočinku Herbert Nowak z Drjowka a knjez farar Helmut Hupac z Korjenja do cyrkwy. Po krótkim witanju wosady přez knježnu Christinu Janoju, kotraž běše hižo loni w Dešnjem delnjoserbske kemše organizowała, je knjez farar Hupac liturgiju, scenje a ewangelij čitał. Wosada spěwaše ze starych delnjoserbskich spěwarskich ze składa Dešanskeje cyrkwy, kiž běše za swój čas hišće Bogumił Śwjela založil. Na to pokročowaše knjez farar Nowak z předwanjom, a wón přeprošeše wosadu tež na Bože wotkazanje, kiž wobaj duchownaj rozdžělštaj.

Po tym zo běše knjez farar Nowak wosadu zohnował, jimaše so hósć, generalny superintendent Richter, słowa. Z wutrobnymi słowami wupraji swoju přezjednosť a podpěru, wožiwić kemše w serbskej rěči za Delnich Serbow.

Po kemšach běchu wšitcy přeprošeni na kofej a tykanc a zhromadne spěwanje na farje.

Přepšosmy Was wutšobnje do Janšojckej cerkwy na serbsku namšu

Wir laden Sie in die Jänschwalder Kirche ein zu einem sorbischen Gottesdienst.

dnja 8.5.1988 w 14.00 goz.

Přeprošenje na delnjoserbske kemše

Delnjoserbske kemše w Janšojckej cyrkwi dnja 8. meje 1988

foto: W.

Džak a chwalbu wšem, kotřiž su k poradženju tutoho wokřewjaceho zarjadowanja přinošowali. Wosebity džak słuša wězo Janšojckej wosadže jako hosćičelej. Wothlós běše jara dobry. Mjez druhim wupraji kemšer, kiž běše z Blótow do Janšojce přijěl, próstwu, hač njebychu so kemše w serbskej rěči tež jónu w domjacych Bórkowach zarjadować móhli.

Přichodne delnjoserbske kemše pak budu najpředy najskerje w Mosće, a to hišće lětsa nazymu. Chr. J./W.

Čitarjo pisaja

Próstwa na redaktorow

Redigowanje je ćežke a zamołwite džěło.

Njedawno čitach wo lektoru-wudačacu dželow Adalberta Stiftera, zo je wón dny a tydženje svojich znatych a přečelow z problemami jedneje jeničkeje komy zaběrał. Wony lektor, kiž rěka z byrgarskim mjenom Stefl, dósta za swoju akribiju a česćownosć před džělom Stiftera přimjeno Stifter-Stefl. Za redaktora džěnika knjez Stefl zawěsće njeby kmany był. Tola bych někotrym redaktorom našich nowin a protokolow mały kusk tajkeje steflskeje zamołwitosće před myslimi druhich přał. Nječam žanomu serbskemu prócowarjej-redaktorej, kiž na swoim polu pilnje a wutrajnje za našu rěč a kulturu džěła, ničo wumjetować, ale w dwěmaj padomaj dyrbju w korekturu prosyć.

Tak přeměni protokolantka wjednistwowje posedženjow koła serbskich hudźbnikow „kulturne wědomje“ do „narodneho“. A „Pomhaj Bóh“ mje cituje wopak, hačrunjež redaktor mój manuskript ma. „Njekompetenca“ je tola něšto hinaše hač „njewěstosć“. A tak dōstanjetej sadže, kiž sym wuprajił w Budyšinje na posedženju wjednistwa koła serbskich hudźbnikow a na zetkanju serbskich kulturnych funkcionarow w Choćebuzu, cyle hinaši wuznam; a móhło so mi z prawom wumjetować, zo sej přiměrju wusudy, kiž mi

njepřisteja. Tohodla tu hišće jónu sada we p r a formje:

„Sektérarstwo na lěwym abo prawym boku je přečo znamjo za fachowu a ideologisku njewěstosć“ (nic „njekompetenca“). Jan P. Nagel

Počesćenje kapłana Alojsa Andrickeho

Na swjatkovéj pōndželi zhromadźichu so serbscy studenća w Radworju. W tutej wsy bě so 1914 Alojs Andricki narodzil, kiž po studiju bohosłowstwa a po wuswjećenu na měšnika wot léta 1939 jako kapłan a prezes kaplańnikow při Drježdžanskej Dwórskej cyrkwi skutkowaše. Jeho njebojazliwego anti-fašistiskeho wustupowanja dla bu wón bórže wot gestapa zajaty a pozdžišo do koncentraciskeho lěhwa Dachau zawlečeny, hdžež wón 1942 hakle wosomadwacecílětny na tyfus zahiny.

Hižo 1946 počesći jeho serbska młodžina z wopomnjenskej tafli při Radworskej Křižnej cyrkwi. Dobre štyri lětdžesatki pozdžišo zetkachu so džensniši serbscy młodostni z wosadnymi Radworja a hosćimi na samsnym městnje k nyšporej, zo bychu na swojeho martrarja spominali. Połožiwši kwěćele při wobnowjenej tafli, podachu so studenća a zajimcy, mjez nimi tež džensa žiwí přiwuzni Alojsa Andrickeho, do Swětlika, wosadneje žurle Radworčanow. Tam wotmě so swjedženska akademija na česć kapłana Andrickeho. W šěsć krótkich, ale jadriwych přednoškach předstajichu zastupjerjo studentskich skupin z Budyšina, Lipska, Erfurta a Drježdžan kaž tež Hrodzišćanski farar Jan Malink wuslědkki svojich slědženjow zańdženych mėsacow. Tak je so mjez druhim wo skutkowanju Alojsa Andrickeho jako předsyda šulerskeho a studentskeho towarstwa rozprawjalo, su so jeho listy z koncentraciskeho lěhwa hōdnoćili a da so přehlad wo publikaciskim džěle wo Alojsu Andrickim po jeho směrći. Něhdže sto přislucharjow zamó so ze zdžěła njeznatymi faktami wo Andrickim zeznajomći a dósta hišće wobšěrniši wobraz tohole Serba-martrarja.

W scěhowacej diskusiji dodachu hōsćo zajimawostki a wosobinske dopomnjenki na Andrickeho kaž tež pokiwy

za dalše slědzenje a wuprajichu studentam připóznaće za wukonjane džěło. Po tym wotewrě so na farje zajimawa wustajeńca k temje. Jara chwalobna to iniciatiwa Tima Meškanka, kiž z wjele originalnymi dokumentami kiž wjenzelski puć Andrickeho rysowaše.

Po krótkjej wječeri na farje běše potom wša młodźina — studenća kaž Radworscy młodostni — do mjeztym přerumowanego Swětlika na reje prošena. Tuž so cyle zarjadowane z hodzinami serbskeje zabawy, wobohaćenymi přez kulturne poskićenja studentow, zakónči.

Mam poradźene počesćenje Alojsa Andrickeho přez serbskich studentow za nadźiju budźace znamjo a příklad: znamjo, zo su woni hesło lońšeho kónclětného studentskeho zetkanja w Smochčicach „Studenća — hordosć svojeho ludu — běchmy? smy? budźemy?“ prawje zrozumieli a w nim tčace wužadanje wopřimnyli, tež za příklad za dalše skutkowanjne serbskeje młodźiny w swojich wosadach. rhr

Na Lutherowym puću

W času mojeho hojenja w Bad Liebenstein wuslědžich na pućowanskich kartach zapřijeći Lutherowy puć a Lutherowy pomnik.

Jónu njeđzělu popołdnju podachmoj so z mojim stwinym kolegu na Lutherowy puć. Wón wjeđe wot Mōhra k městnu Lutheroweho „zajeća“. W Mōhra pozasta Luther dnja 3. meje 1521 na dompuću z kejžorskeho sejma z Wormsa. Tu bě žiwy nanowý bratr w rōdnym Lutherec domje.

Něhđže 4 km wot Liebensteina dōpěchmoj Lutherowy puć, kiž je džens džěl asfaltowaneje drohi wot Liebensteina do Ruhla. Džěła drje je puć hišće tajki kaž před 467 lětami: lěсны puć, nahły a kamjenjaty. Kak je tehdom ze železom wobbitý pućowanski wóz dyrbał ridrować! Kamjenje a hłuboke brōzdy přewōdžachu wěšće wulke džěle puća z Wormsa do Wittenberga. Wjace hač 40 do 50 km na dzeń je tajki zapřah lédma jěl. Kajka ćeža bě tehdomniše pućowanje. Cyle wěšće je Luther dlěje hač dvě njeđželi za tampuć trjebał a samsny čas zaso wrōčo při hubjenym wjeđrje, na twjerdyh sedlach a hubjenych pućach. Kak derje mamy so džens! Za tajku zдалenosć trjebamy my z awtom abo ze železnicu jedyn dzeń.

Dnja 4. meje 1521 jěđžeše Luther dale. Po někak 15 km „nadpadnychu“ wobronjeni jěcharje we wuskim dole njeđaloko džensnišeje drohi zapřah. Wón zajachu Luthera a jěchachu z nim najprjedy do drugeho směra. Pohonč a družý swēdkojo njesmēdžachu pytnýč, zo njestejše zły wotpohlad za skutkom.

Friedrich Mudry, sakski kurwjerch, bě to prikazał, zo by Luthera na tajnym, wěštnym městnje chował. Tuton wotmysl znaještaj jenož knjez wot Alfensteina, Burkhard z Wenkheima, a knjez Wartburgi pola Eisenacha, Hans z Berlepscha. Hakle krótko do połnocy 4. meje 1521 dōcpě jěcharska eskorta Wartburgu, a Luther wosta tam a přeložowaše jako Junker Jörg Swjate pismo do němčiny.

Na městnje jeho zajeća postajichu w 1.1857 pomnik we formje gotiskeje wěže. Pōdla njeje žōrli so kaž tehdom woda ze zemje, „Lutherborn“, a létoličba 1521 je do pōlneho kamjenja zadypana. Woprawđže historiske městno!

Kurt Latka

POWĚŠĆE

Bukecy. Swoje 85. narodniny smědžeše 31. meje 1988 knjez Herman Šolta z Mješic swjećić. Wón je swěrný Serb a křesćan. Wōbdžěła so na serbskich kemšach w Bukecach, na kublanskich dnjach w Budyšinje a na jězbach ze serbskim busom. Tež lětsa běše sobu na jězbje do Niskeje a Rōzborka. My přejemy jemu dale mōc, strowotu a Bože žohnowanje. H. B.

Festiwalny koncert w Rakecach

Njeje poprawom ze zwučenym wašnjom, zo so cyrkwinska wosada na programje župneho festiwala serbskeje kultury wobdžěli. W Rakecach pak běše lětsa tomu tak. Nic jenož, zo so přijomne rumnosće „farskeje brōžnje“ jako kofejownja za wopytowarjow festiwala wužiwachu a zo so we wosadnym informaciskim kašćiku na zajimawe dypki serbskich stawiznow skedźbni, ale zo wosadny kantor S. Bretsch w připōldnišej hodžinje w cyrkwi na piščelach předstaji twōrby serbskich a čěskich komponistow. To bě keđzbyhōdný a zdobom dostojny přinošk k poskitkej festiwala. Su so twōrby čěskich hudźbnikow wot 18. hač do 20. lětstotka zahrali. Zastýšachmy tež kompoziciju Choćebuskeho cyrkwinskeho hudźbného direktora Graapa ze „Serbskeje piščeloweje knižki“ a na kōncu z oratorija „Israelowa zrudoba a trōšt“ našeho serbskeho komponista K. A. Kocora kōncnu sadu.

Ważne informacije k programej poda wosadny farar J. Lazar, kotryž bě tež na zapōčatku připosłucharjow powitał. Wutrobny džak kantorej Bretscheje za tutón koncert a tež za wulku prócu při prihotowanju. Snadž budže na přichodnym festiwalu hišće wjace připosłucharjow? Abo snadž můžemy znajmjeńša džěl tutech twōrbow na přichodnym cyrkwinskim dnju znowa slyšeć?

Berlin. W Berlinje-Marzahnje swjećić dnja 23. awgusta farar Cyril Pječ swoje 50. narodniny. Narodził je so w Nowej Wjesce w Kamjenskim woknjeju. Po wopyće serbskeje wyšeje šule je katolsku teologiju studował a jako kapłan tež we Łužicy skutkował. Po přestupje k ewangelskej wěrje bu w lěće 1978 jako ewangelski farar ordiněrowany a skutkowaše w Riesy. Mnohim z nas je tež jako redaktor našeho „Pomhaj Bōh“ a předar w serbskich wosadach abo na cyrkwinskim dnju znaty. Nětko skutkuje jako farar w Berlin-Marzahnje. Přejemy jemu za jeho dalše džěło Bože žohnowanje.

Warsawa. Pōlske statne nakładnistwo je wudało wulki prospekt z informacijemi wo nabožnym pōložanju w kraju, z kotrymž ma so potwjerđzić nabožna swoboda a wšelakorosć w Pōlskej. W knize so cylkownje naspomni 28 křesćanskich zjednoćenstwow a 12 njekřesćanskich. W cyrkwinskich kruhach so ze zajimom wobkedžbuje, zo pōlski stat nětko jara wulkomyslnje založenje „ekstotiskich“ nabožnych zjednoćenstwow dowoli. Tak je so založila jedna Joga-sekta w Szczecinje a jedna budistiska we Warsawje.

Mjez druhim so w prospekće podawaja scēhowace ličby: romsko-katolska cyrkej: 12 540 wosadow; prawoslawna cyrkej: 300 wosadow z 500 000 wěrnywmi; ewangelsko-lutherska cyrkej: 352

wosadow z 75 000 wěrnywmi. Dale so naspomnja wšelake „mariawitske“ a starokatolske wuznaća. Ličba metodistow a baptistow so kōždy krōč podawa z 6 000.

Albert Wawrik njebohi

Njeđzělu, dnja 5. junija, je Albert Wawrik ze Zahorja pola Budestec wot nas šōł. Kōždy, kotryž keđzbnje scēhuje džensnišu serbsku literaturu, znaje jeho mjeno. Wón drje njeje wjele originalnych literarnych twōrbow napisał, ale je předewšēm skutkował jako přeložowar a wobdžělar literarnych džělow. Runje při tym pak je so wopokazał jako mišter serbskeho slowa. Jeho wurjadne rēčnomužske zamōžnosće w serbsčinje kaž w němčinje su jemu mjez druhim zmōžniłi, přenjesć basnje Čišinskeho do němškeje rēče. Z tym je wón k tomu přinošował, zo maja tež Němcy a druzy, kotřiž serbsce njemōžaj, přistup k twōrbam našeho wulkeho basnika a zo mōžaj je čitač w formje, kotraž po rēčnej dokonjanosći steji na wyšinje originala.

Albert Wawrik je hišće w starobje 76 lět był aktiwný člon swojeje Domo-winskeje skupiny w Budestecach a je tu, tež jako rentnar, někotryžkuli zajimawy přednošk dźeržal. Wón je so swěru wobdžělił na wšěch serbskich zarjadowanjach, wosebje tež na serbskich kublanskich a cyrkwinskich dnjach. Před dvěmaj lětomaj w Husece je wón k nam rēčał wo Michale Rostoku, wuznamnym serbskim přirodospytniku, kotryž bě runja Wawrikej syn Budestečanskeje wosady. Njebohi je tež dopisował do „Pomhaj Bōh“. Hakle nje-dawno smy mōhli čitač wot njeho nastawka wo Moricu Domašce, znatym něhdušim fararju w Budestecach. Kaž je widžeć, stej Alberta Wawrikowy zajim a popularizaciska skutkowanosć wosebje tež plaćiloj serbskim tradicijam jeho najbližeje domizny.

Albert Wawrik budže nam falowač, ale jeho skutki změjaj trajnu hōdnotu. Nječ je jemu serbska zemja lohka!

J/T

SERBSKE BOŽE SLUŽBY

- 7. 8. — 10. njeđzěla po Swjatej Trojicy**
Budyšin-Michałska: 10.00 hodź. kemše (Albert)
Połpica: 10.15 hodź. kemše (Malink)
Budestecy: 14.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom (Albert)
- 14. 8. — 11. njeđzěla po Swjatej Trojicy**
Poršicy: 8.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom (Feustel)
Budyšink: 10.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom (Feustel)
Hodžij: 10.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom (G. Lazar)
- 21. 8. — 12. njeđzěla po Swjatej Trojicy**
Bukecy: 10.00 hodź. kemše (G. Lazar)
- 4. 9. — 14. njeđzěla po Swjatej Trojicy**
Rakecy: 9.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom (J. Lazar)
Budyšin-Michałska: 10.00 hodź. kemše (Albert)

Pomhaj Bōh, časopis ewangelskich Serbow. Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Ludowe nakładnistwo Domowina Budyšin, Sukejska 27. Redaktor: sup. Siegfried Albert, Serbski kěrchow, Budyšin 8600, tel. 4 22 01. Ekspedicija: farar G. Lazar, Kirchweg 3, Bukecy (Hochkirch) 8601. — Lic. č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Čišč: Nowa Doba, čišćernja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-1329). — Wuchadźa jónkrōč za mēšac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Sp. Bautzen 4962-30-110 — Index-Nummer 32921